

A NEMZETI LÉT KÉRDÉSE ERKÖLCSI KÉRDÉS, AZ ERKÖLCSI KÉRDÉS ISTEN-KÉRDÉS

Ki ne emlékeznék Hamlet dán királyfi híres monológjára, amely így kezdődik: *Lenni vagy nem lenni; kérdések kérdése*. Szívet szorító kérdés megállni az élet és halál közötti határon és várni az elkövetkezőt: az életet vagy a halált. Ilyen szívet szorító pillanatot élt át a magyar nemzet akkor, amikor 1947. február 10-én aláírta a békeszerződést. Mi következik ebből? Élet vagy halál? Kérdések kérdése!

Most eldől, lesz-e még magyar nemzet a világon vagy pedig megindul az az óriási felszámolás, amit a történelem *nemzet-halálnak* nevez. Az ilyen nemzethalál fokozatos szétesésben szokott megnyilvánulni. Először megbénul az a nagy erkölcsi és szellemi erő, amely egy történelmileg adott népcsoportot *nemzetté* szervez, azaz öntudatos, szabad akaratú, tiszteletet parancsoló kollektív személyiséggé. Azután meglazulnak azok a lelki kapcsolatok, amelyek egy ország lakóit a *nép* élő egységébe fűzik.

Az emberek nem vállalják a népükkel való közösség terheit, nem értékelik ennek a közösségnek becsét, nem gyönyörködnek önnön népük jellemző vonásaiban s nem élnek a néplélek teremtette életformák áldásaival. Ajkukon megromlik a nyelv muzsikája, gyermekálmaik költészetéből elszáll a népköltészet vadgalambja, nem telik kedvük a nép hasznos vagy mulatságos alkotásaiban. Utolsó lépés az, amikor szégyenkezve hordozza nemzeti és népi jellegét s legfőbb célja, hogy mások is elfelejtsék és ő is elfelejtse. *Ha teherképpen és szégyenkezve hordozzuk azt, hogy magyarok vagyunk, a nemzethalált semmi fel nem tartóztathatja.*

A nemzeti lét kérdése a mindenkori nemzedékre nézve az *egyéni lét* kérdése is. Ha maga a nemzet beteg, hiába dolgoznak a polgárai; ha a közélet megromlott, a békétlenség átmegy a társadalom minden porcikájába; ha a közéletet erkölcsi kör

pusztítja, megromlik az egyesek erkölcsi érzéke is. Az emberek egyre kevesebbet dolgoznak, aki dolgozik is, hiába dolgozik. Az emberek nem segítik, hanem akadályozzák egymást, s mindenki mindenkinek ellenségévé, áldozatává vagy cinkosává válik.

Minden egyéni kérdésünk összetorlódik a nemzeti lét kérdésében, s a szerint igazodik, hogy Magyarország az élet kapuján lép-e át, vagy a halál kapuján. Mi együtt állunk és együtt esünk, együtt élünk és együtt halunk, mert egyetlenegy élő alkotás vagyunk Isten kezében: a fazék csak a maga egészében fazék, a részeiben már haszontalan cserép.

A nemzeti lét kérdése erkölcsi kérdés. Erkölcsi kérdés a *gazdasági élet*, mert függ a munkától, a fogyasztástól, a megbízhatóságtól; a szorgalom, becsület, egyszerűség megannyi erkölcsi tulajdonság. Erkölcsi kérdés a *helyes politika* is, mert igazságérzettől, jóakarattól, megbízhatóságtól, szerénységtől és becsületérzéstől függ. Egészen erkölcsi kérdés a *nevelés* kérdése, az a nagy játszma, hogy az új nemzedék különb legyen, mint mi.

Az erkölcsi kérdés *Isten-kérdés*. Nincs ezen a földön semmiféle szenvedély, ihletés, amelyik erősebb lenne, mint amelyet az élő Isten személyes hatása ad.

Az Isten-kérdés a *Krisztus-kérdés*. Jézus Krisztusban a vele való élet közössége által termi meg szívem azt az engedelmességet, amelyben Isten törvénye élethivatásommá, parancsa rendeltetésemmé válik. Olyan rendeltetésemmé, amelynek betöltésével érzem magam a legszabadabbnak, legegényibbnek és legboldogabbnak.

(Ravasz László 1947 februárjában
elmondott rádióbeszéde)